

ИЗВОРЧЕ

списание

за

деца

Лято 2009
бр. 5

Здравейте, деца!

Списание „Изворче“ ще ви запознава с чудния свят около вас. Ще ви изпрати малката росна Капчица да ви води по пътя.

Пишете на Капчица за всичко, което искате да ѝ кажете, изпращайте вашите приказки, стихове, снимки и рисунки на адрес:

**Мария Атанасова, за сп. „Изворче“
гр. Пловдив, ул. „Белград“ № 8 ап.5
E-mail: izvorce@abv.bg**

Л Я Т О

*Обичам слънцето, небето,
обичам пясъка, морето!
Обичам Майката Земя,
обичам всички същества!
Планински вятър с мене пее
и слънце в люлка ме люлее!
Планинските цветя със аромат чудесен,
животът ми превръщат в песен!*

Съдържание

Приказка	стр. 3
Приказка без думи	стр. 4 - 5
Празниците на природата	стр. 6 - 7
Пеперудите	стр. 8 - 9
Приказка за Петрич	стр. 10 - 13
Забавна страница	стр. 14
Направи с материали от морето	стр. 15

*Мили ми дечица, аз съм капчица
роса.
След мен вие вървете и се веселете!
В царство на игри, приказни дори,
ще преминем с вас още в този час!*

КАТЕРИЧКИТЕ

(приказка от Борис Николов)

Беше началото на лятото. Вървах през боровата гора. Валял беше гъждец и въздухът имаше свеж аромат. Вървиш и не ти се иска да свърши пътят през гората.

Спрях се на една полянка. Оттам се чуваше шум – пляскане на криле, птиче подсвиркване. Приблжих се предпазливо. Видях сцена, която ме учуди. Дотогава си мислех, че катеричките и птичките не са приятели, че птичките би трябвало да се страхуват от тях, но сега видях друго. Околовърст на полянката, по клончетата на дърветата бяха накацали десетина косчета с жълти човчици, а две катерички тичаха наоколо с грациозни скокове и като минаваха край всяко косче, то

удряше с крилцето си катеричката. Това беше игра, забавление, тъй както се забавляват децата, при това придружено с най-гружелюбни подвиквания и подсвирквания. Те бяха тъй увлечени в играта, че не усетиха моето присъствие.

Колко красота има в живота, непосредствена, естествена! Откъде струи тя в нашия свят? Човек може да намери и в себе си струя от този красив, безграничен живот. Нечии нежни, невидими пръсти безшумно тъкат неговото красиво платно.

Ние казваме: Любовта е Майката в Природата, която твори и сближава всички.

Приказка без думи!

В приказката долу Попълни ги скоро,
липсват някои думи. не използвай гума!

ИЗЛЕТ В ПЛАНИНАТА

(приказка от Мария Атанасова)

Един слънчев лъч проникна в ..... на двете зайчета Хоп и Троп и ги целуна по челото.

- Хайде, време е за ставане! – каза той.

Пръв отвори очи Хоп и се усмихна. Слънчицето обещавахе хубав ....., а днес това беше важно, защото беше обявен излет за учениците в горското училище до най-високия връх на планината.

Хоп стана и каза:

- Троп, хайде, събуди се! Иначе ще проспши екскурзията!

Троп отвори ..... и пак ги затвори.

- Екскурзията? Какво пък, може и без мен, по-добре да си поспя! – си помисли той.

Хоп обаче не го остави и скоро и двете зайчета бяха готови – измити, и закусили. Взеха си ..... за из път в раниците и тръгнаха.

На поляната вече имаше доста животни – катерички, сърнички, козлета, лисичета, ...

Нямаше ги още мечетата, може би защото те обичат да си поспиват сладко. Водач на децата беше младата сърна –учителка по физкултура. Тя поръча на зайчетата:

- Хоп, Троп, изтичайте до мечетата да ги събудите!

Тъкмо зайчетата стигнаха до мечешката къщичка и видяха, че мечетата пристигат, водени от мама мечка, като си търкаха още сънено .....

Ето, всички вече бяха готови и тръгнаха ..... напред. Първи бяха зайчетата, нетърпеливо подскачаха напред-назад и подканяха последните да побързат. А последните разбира се, бяха мечетата. Едно мече, което се казваше Медунчо, дори седна на една полянка да си доспи, но другите го подканиха да .....

Катеричките подскачаха по ..... и виждаха от високо пътя напред.

Стигнаха до едно изворче и направиха почивка. Около изворчето няколко мравчици и калинки си говореха. Когато видяха голямата група туристи, те ги попитаха къде отиват.

Двете зайчета, нали са най-бързи, първи отговориха:

- До върха на .....

- Можем ли и ние да дойдем? – попитаха мравчиците и калинките.

- Можете! Мравчиците ще носим на гръб, а калинките ще летят! -

Речено-сторено! Групата потегли отново, забързана към върха.

Ето, че върхът се откри пред тях в цялата си красота и изкачването започна. Тук най-бързи бяха козичките, които тичаха и подскачаха нагоре. Мечетата запъхтяни бавно напредваха, но нали правят големи крачки, не изоставаха много от другите. Каква красота се откри пред тях! Виждаше се цялата планина наоколо - високите върхове, изворчетата и реките, горите, преливащи в зелено.

Птиците, които летяха наоколо, и те се присъединиха към групата туристи и стана много ..... . Всички заедно изпяха много песни, смяха се и се шегуваха.

Беше време за обяд, сложиха голяма трапеза с храната, която всеки носеше и си похапнаха .....

Младата сърна им разказа за гърветата, които растат наоколо, за изворите в планината.

Бързо отлитна времето за почивка и групата потегли надолу. Водеше я мечето Медунчо, което си беше изяло меда и имаше вече много сила и енергия.

Скоро стигнаха до горската поляна и всички доволни и радостни се прибраха в къщи. Мравчиците и калинките оживено разказваха на другите насекоми колко е ..... на върха.

Празниците на природата

В миналия брой на Изворче те запознахме с четирите празника на Природата: двете равноденствия – пролетно и есенно, и двете слънцестоения – лятно и зимно. Те са обусловени от видимото движение на Слънцето по небесния свод. (Виж схемата долу на стр. 7)

От най-древни времена хората са намирали начин да наблюдават и отбелязват тези точки в цикъла на годината, защото те са били важни за земеделието и стопанството. Навсякъде по света са намерени останки от древни обсерватории, където още преди хиляди години тогавашните учени и астрономи са правели своите наблюдения върху движението на Слънцето, Луната и Земята. Те са наблюдавали как Слънцето или Луната изгряват в определен ден на годината над определена точка или скален отвор. Така са съставяли първите годишни календари.

Най-известната в света древна каменна обсерватория е Стоунхендж в Англия.

В България има също обсерватории и каменни кръгове, строени преди хилядолетия. Някои от тях са в Бузовград, Перперикон, Белинташ, Кабиле.

Каменната обсерватория в Стоунхендж в Англия

Празниците на лятото

В Бузовград по време на лятното слънцестоене слънцето се спуска над каменния отвор, запълва го изцяло и бавно изчезва в долния му край.

През лятото са празниците на огъня. Най-големият от тях е Еньовден – 24 юни.

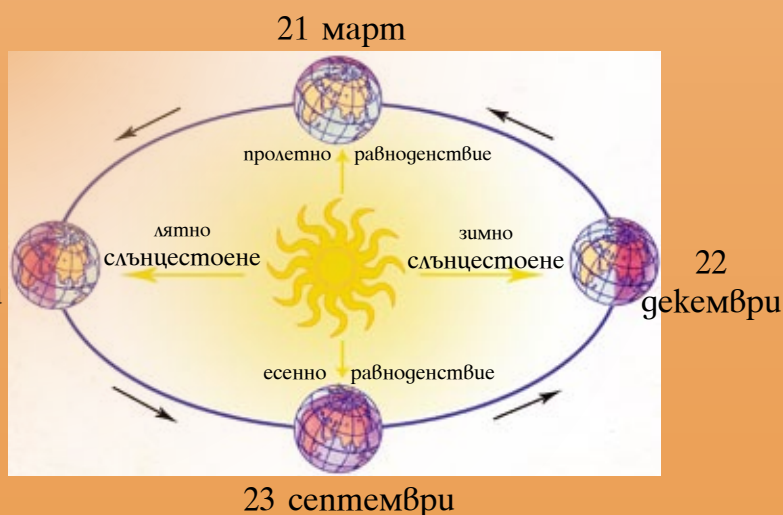
Еньовден е времето на най-дългите дни и най-късите нощи. От 21 до 24 юни – три дни Слънчо (народът го е наричал още Енчо) стои на най-високата точка в небето и се разговаря със Земята. От разговора им се влива сила и енергия във всяко цвете, дърво и тревичка.

Затова 24 юни е известен и като Билбобер. В брой първи на „Изворче“ публикувахме календара на билките за всяко знахарче-билкарче.

Вярва се, че ако човек наблюдава Слънцето при изгрев на този ден и види как слъчевият диск трепти, „играе“, той ще бъде здрав през цялата година. Християнската религия почита този ден като рождения ден на Св. Йоан Кръстител.

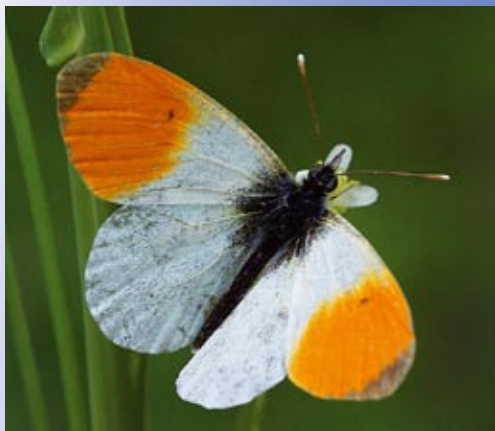
Следват „горещниците“ – 15,16, 17 юли, които са смятани за най-горещите дни в годината. Последният от тях, 17 юли, е празникът на Св. Марина. Съществува вярване, че ако човек се окъпе в лековита вода през някой от тези дни, няма да боледува.

На 15 август се чества празника на Света Богородица. Според християнската легенда на този ден Божията майка се е възнесла на небето, където е била посрещната от сина си Христос и увенчана с корона като небесна царица.

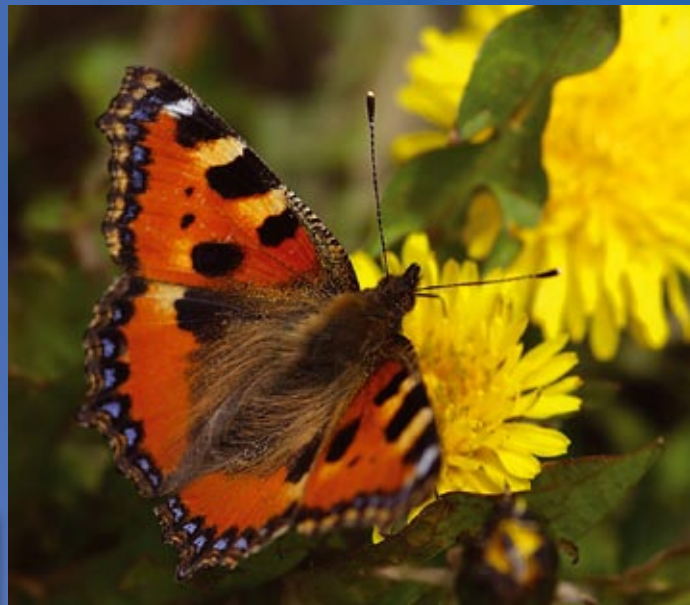

През лятото всички могат да видят най-разнообразни пеперуди – в планината, на полето, на морския бряг, тъй като в България живеят около 220 вида. Главната задача на пеперудите е да опрашват цветята, като прелитат от цвят на цвят да събират нектар.

Ето някои любопитни факти за пеперудите:

Животът на пеперудите прилича на вълшебна приказка. От малкото яйце на пеперудата се излюпва гъсеница. Гъсеницата се увива в пашкул и се превръща в какавида, а вътре в какавидата природната магия я преобразува на пеперуда.

Когато пеперудата излезе от своята какавида, времето ѝ е много ценно – тя разполага само с няколко часа, за да разпъне криле и да ги остави да изсъхнат, за да полети.

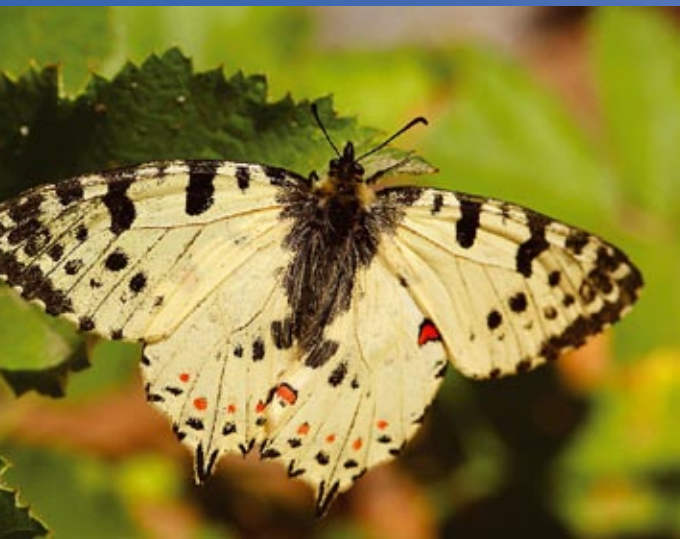

РУДИТЕ

Най-голямата нощна пепурода в света – атласът (*Attacus atlas*) има размах на крилата 30 см и в тъмнината често е бъркана с птица.

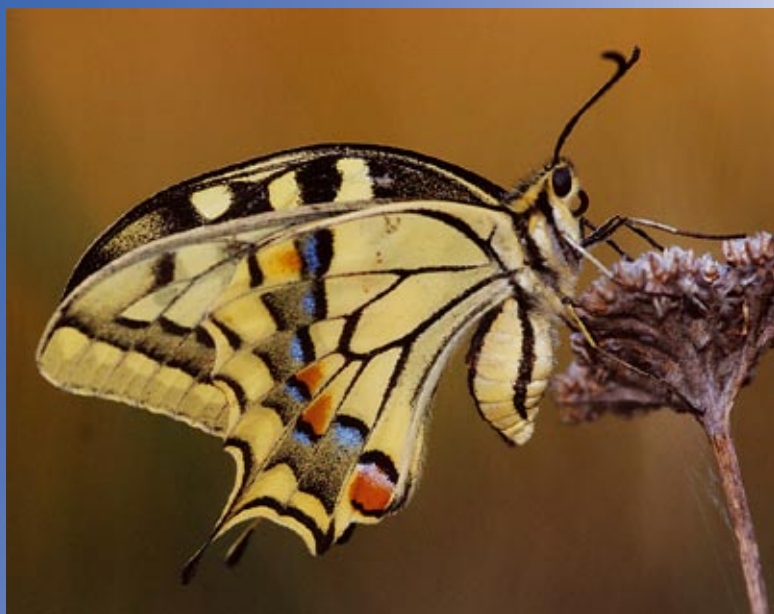

Пеперудите усещат вкуса на храната с помощта на задните си крачка, а цветът на крилете им се дължи на миниатюрни, припокриващи се една друга люспици, които отразяват слънчевата светлина.

Много видове пеперуди имат очни петна на горната страна на крилата (като дневното пауново око), чрез които да сплашат някоя натрапчива птица, като пеперудата рязко отвори крила. При тези видове долната страна на крилата е оцветена с маскировачни цветове и шарки.

За привличане на другия пол пеперудите отделят феромони, които са специфични за всеки вид, така че да могат да се разпознаят.

фотграфии: Здравко Колев

ПРИКАЗКА ЗА ПЕТРИЧ

Елена Таракова, 10г.,

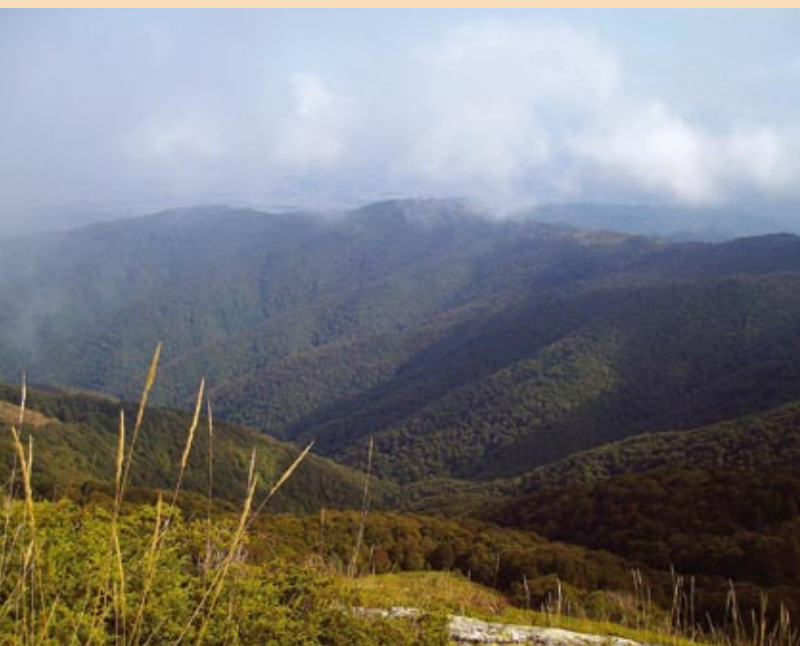
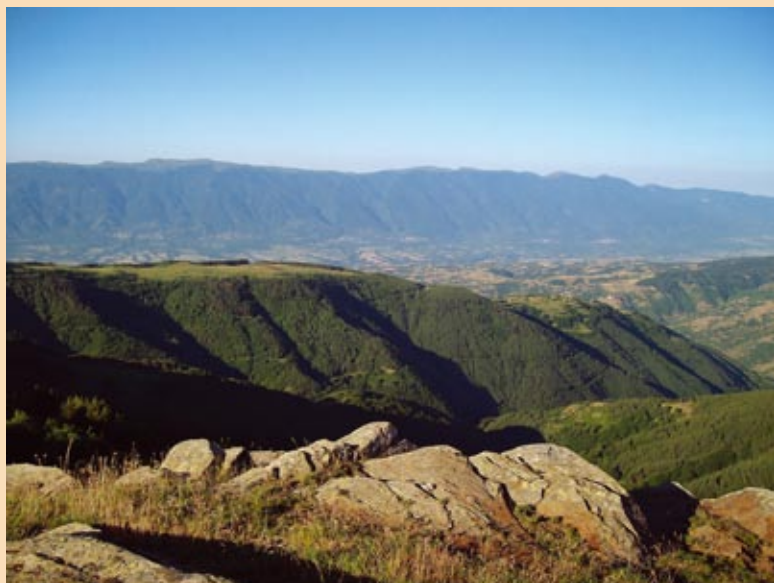
(с помощта на тате Тодор, историк, и мама Бистра, филолог)

Искам да разкажа историята на моя град като приказка, защото като всички деца и аз обичам приказките. Защото героите в приказките вършат само добри дела. И трети път защото – най-важният – всяка приказка е една изговорена мечта. А моята мечта е да пренесе вълшебството на приказките тук, на земята, в моя град, в моята България.

И така... Имало едно време кътче от рая, пуснато от добрия Дядо Господ в полите на южната красавица Беласица. Когато го видели, всички пожелали да се потопят в неговата омайна красота. Юнакът Огражден протегнал снага да попречи на немурниците ветрове, които безпощадно рошели косите на неговата любима Беласица. От ревност – или

пък от пакост – кой знае, лудетината Мара(викали ѝ Луда Мара) разпелнала водите си: дано укроти юнака, дано поразхлади младежкия му плам. Види се, не една Беласица е мома за

женене. По пътя си – за зла беда – срещнала умислената Струмешница, третата мома изписана. Тя кротко носела сънищата си към гадателката - предсказателка, старата Струма. Срещата била неочаквана и сладка - като откраднат поглед на любимия. Разбили се потоци и поточета, водата повлякла кътаните в снежни пазви думи на нежност и грижа. Рукнала споделената обич на Беласица и Огражден – в хиляди пръски щастие, които изплели приказния воал над Петрич, моето – и на всички вас – кътче от рая.

ди хилядолетия тукашните хора са били здраво свързани със земята – тя ги е хранела, а те са я бранили като очите си. Но преди да се случи подвигът на Самуиловите войни, от чиито очни орбити е изтекла кръвта на поробената ни родина, са изминали векове на борба с природата и с хората, завидели на нашето кътче от рая.

Магнетичната му сила е вдъхновила тракийското племе синти да построи тук своята столица – Хераклея Синтика. По значимост този античен град съперничи на Помпей и Филипи. Той е основан от наследник

Това е моята приказка за Петрич – градът на южното слънце и топлите хора, събрал на едно място толкова природни чудесии, че сърце не ти дава да ги отминеш, а гуша не ти дава да ги забравиш. Планините Беласица и Огражден, реките Луга Мара, Струмешница и Струма, горещите извори на Рупите, изгасналият кратер на Кожух сякаш наистина са изскочили от торбата на Създателя. Затова и първите хора, живели по тези места, са от епохата на неолита, преди повече от шест хилядолетия. В местността Кременница над петричкото село Тополница археолозите откриват древна селищна могила – свидетелство за живота на неолитните ни прагеди. Прачовеците от моя край са били земеделци и скотовъди, защото повечето находки са оръдия на труда – от камък, кремък, кост и рог. Открита е даже една каменна брадва. Значи, още пре-

на Александър Македонски, владетеля Касангър, в края на IV в. пр. Хр. Днес са разкрити части от крепостни стени и сгради, канализационна система и следи от занаятчийска работилница като калъпи и разнообразни глазирани фигури. Най-ценни сред находките са двете оброчни плочки с фигури на Херакъл и Артемида, театралните маски и богатата колекция от теракоти, но на първо място е каменният надпис от 308 г.. Този надпис доказва по безспорен начин, че древният град в Петричкото поле, чиито

останки са обсипали възвишението Кожух, е митичният престолен град на синтите Хераклея, известен от съчиненията на Тит Ливий, Диодор, Страбон, Плиний Стари и Клавдий Птолемей.

Пожар изнепелява наследството на синтите, за да възкръсне по-късно под знамената на кан Пресиан животът по тези земи. За да се стигне – в мир и бран – до трагичната 1014 година и битката при Ключката класура. В тази битка 14 хиляди Самуилови войници загубват очите си, България – свободата си, а Византийската империя – своето достойнство. Днешният мемориален комплекс «Самуилова крепост» край Петрич напомня за угасналите светлинки, угаснали за радостта на живота Самуилови българи, и за съхранената надежда, че тази земя ще продължи да ражда готови на всичко защитници на род и родина.

Не само синове, но и дъщери... Дъщери с неземна хубост и силна воля – да отстояват правото на българите, на християните. На кръстопътя между Изтока и Запада. Една такава смела девойка, с разветви буйни коси и вдигнат меч, вписва легендата за петричкия дух в герба на моя град.

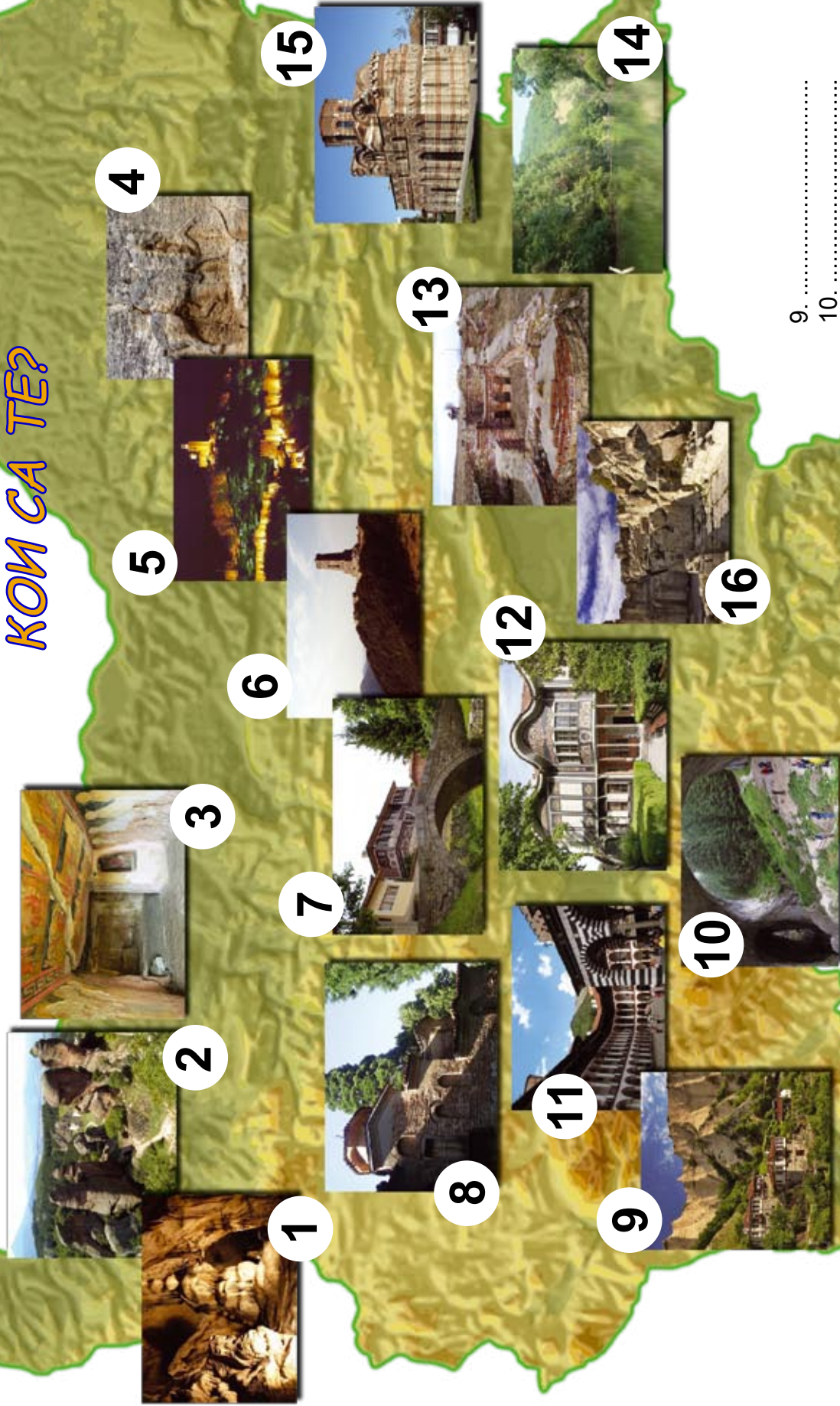
Преданието говори, че в размирните години на османското нашествие петричката крепост дълго се съпротивлявала и много българи намерили смъртта си на нейните стени. Вдъхновителка на защитниците е красива млада жена, дъщеря на местния болярин, която редом с войниците посрещала атаките на врага. Синът на бея, който обсаждал крепостта, харесал девойката и ѝ изпратил заръка – да предаде ключа на крепостта и да му стане жена. Иначе огънят ще реши изхода от битката. Девойката върнала пратениците, а в пламъците се стопил дори камъкът под краката ѝ. Възхитен от смелостта на крехкото момиче, беят наредил останките ѝ да бъдат тържествено погребани. Върху гроба ѝ и до днес цъфти аленото цвете, което само в Петрич наричат «ханъм чичек» - цветето на девойката.

Такава е историята на моя град – по избелелите ѝ страници от векове се пише историята на българите. От копието на кан Пресиан до сабята на полковник Дрангов тук България открива най-безразсъдните си чедра. Родени на границата между двата свята... Обречени да са винаги на пост. За да я има вечно тази земя. И тя да се нарича България.

Забележителни места в България

КОИ СА ТЕ?

1. ....
2. ....
3. ....

4. ....
5. ....
6. ....

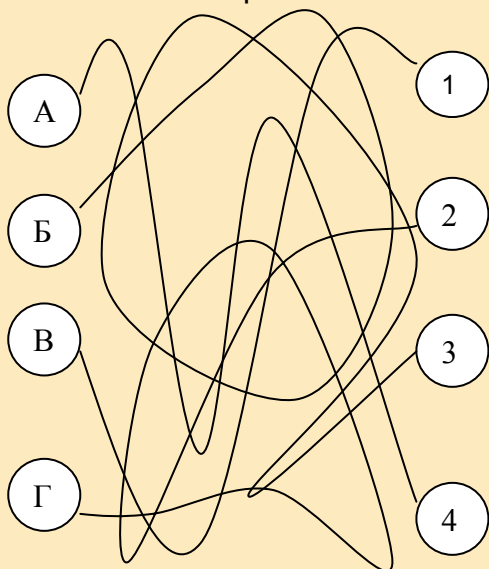
7. ....
8. ....

9. ....
10. ....
11. ....
12. ....
13. ....
14. ....
15. ....
16. ....

Задача Първа

Открий по най-бързия начин коя буква с кое число е свързана.

Задача Втора

Открий в таблицата от букви и цифри по-долу колко пъти се срещат буквите О, Р, К. Измери времето, за което си го постигнал.

Т	В	П	Я	Х	5	9	К	Ф	Й	М	В	Ъ	У	С
Г	Ж	Ю	Е	Т	Р	Д	У	А	Ц	О	7	И	3	2
А	И	5	Г	Р	О	Д	Я	Ъ	У	М	Ч	Н	К	П
Р	С	Е	С	Г	П	Ф	Ъ	Я	8	3	2	О	Р	Б
О	3	Н	М	Л	Т	К	У	1	5	8	Х	К	Ч	А

Задача Трета

Открий в буквите по-долу три думи, които правят поговорка:

нскуадумадькщяжоцотварядй
ткуопзсздсдртъхскдуматарьс

Задача Четвърта

Един човек трябвало да превози през реката вълк, коза и зелка. В лодката можели да се съберат само човекът и едно животно или предмет. Ако остави на брега вълкът и козата, вълкът ще я изяде, ако остави козата и зелката, козата ще изяде зелката.

Как човекът да превози вълка, козата и зелката, така че всички да стигнат невредими на другия бряг?

Задача Пета

Алекс си купил тетрадка и номерирал страниците ѝ от 1 до 60. Колко пъти е написал цифрата 5?

Отговори на задачите от миналия брой:

Задача 1: Числата могат да се съберат като: $6+8+6=20$; $9+8+9=26$ и $6+8+9=23$.

Задача 2: Овчарят минал от другата страна, а ябълките не били паднали там.

Задача 3: Останали са 9 свещи, макар и да не са горели всички.

Задача 4: Всеки кон е избягал по 3 км.

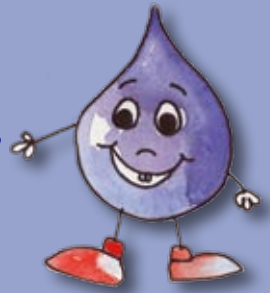
Задача 5: Хубавиците не са занесли рози в село Бързия, защото са вървели в обратна посока.

Задача 6: Жените са баба, майка и внучка.

Задача 7: Казана дума, хвърлен камък.

НАПРАВИ С МАТЕРИАЛИ ОТ МОРЕТО

Капчица ще ти помогне да направиш рамка за снимка, украсена с морски дарове

Необходими материали:

- рамка за снимка, която можеш да купиш от магазините за един лев или да направиш сам от картон
- секундно лепило
- найлонови ръкавици
- пинсета
- черупки на мидички и охльовчета от морето

Начин на приготвяне:

Върху готовата рамка се залепят черупките на мидичките и охльовчетата. За тази цел като използваш ръкавиците, намажи с лепило морските дарове и с пинсетата ги постави върху рамката. Изчакай да изсъхне около 10 мин. и рамката е готова. Можеш да сложиш твоя снимка и да подариш на някой твой приятел.

Рисунка върху мида

Избери по-голяма мида и от вътрешната страна нарисуй с боички каквото искаш.

Награда Приказки за феите с пъзели печели Любомир Танев, на 7 години, от Пловдив, който ни изпрати верен отговор на задачата за цветята от миналия брой.

*Рисунки от Вероника
Табакова, 15г.*

Цена: 2 лв.